

УДК 632.6/7-047.64.633.853.49»324

Яковенко О. М.^{1*}, кандидат с.-г. наук, доцент кафедри технологій у рослинництві та захисту рослин

Черченко М. Й.², виконавчий директор

¹Білоцерківський національний аграрний університет

²СТОВ «Черепин» Білоцерківського району Київської області

*e-mail: o.m.yakovenko@ukr.net

КОНТРОЛЬ ЧИСЕЛЬНОСТІ ШКІДНИКІВ РІПАКУ ОЗИМОГО

Однією із найцінніших олійних культур у світі є ріпак озимий, площі посівів під яким збільшились за останні десятиліття. З насіння цієї технічної культури виробляють харчову рослинну олію, високобілковий корм для тваринництва та біопаливо.

Проте із відведенням значних посівних площ під цю культуру зростає й чисельність та шкодочинність таких вузькоспеціалізованих видів фітофагів як ріпаковий пильщик, ріпаковий і капустяний білани, хрестоцвіті клопи (фаза 2–4 листків – утворення розетки) та ріпаковий квіткоїд, ріпаковий насінневий і капустяний стеблові прихованохоботники, хрестоцвіті клопи (фаза бутонізації).

Пошкодження цими фітофагами рослин ріпаку озимого унеможливує отримання високих врожаїв культури, знижуючи його в середньому на 20–25%. За сприятливих метеорологічних умов для розвитку і поширення фітофагів втрати врожаю можуть сягати до 50% і більше з одночасним погіршенням його якості.

На сучасному етапі інтенсивна технологія вирощування ріпаку озимого неможлива без застосування хімічних засобів захисту рослин, зокрема й інсектицидів проти небезпечних видів фітофагів.

При проведенні досліджень користувались методами Інституту захисту рослин НААН України.

Так, у фазу 2–4 листків – утворення розетки (кінець вересня) проти гусениць ріпакового і капустяного біланів, чисельність яких становила 3,2 екз./м² (ЕПШ – 2,0 екз./м²), посіви ріпаку озимого обробляли робочим розчином інсектициду хімічної групи синтетичних піретроїдів Карате Зеон 050 CS, СК (д.р. – лямбда-цигалотрин, 50 г/л) з нормою витрати 0,15 л/га. Через 3 доби після застосування препарату чисельність личинок ріпакового і капустяного біланів склала 1,1 екз./м², а через 7 діб – 0,4 екз./м². Відповідно технічна ефективність інсектициду Зеон 050 CS, СК склала 65,6 та 87,5%.

Чисельність імаго ріпакового квіткоїда на посівах ріпаку озимого перевищувала ЕПШ у 10–14 разів, який у фазу бутонізації рослин культури становить 2 імаго на 100 бутонів, а під час цвітіння – 5/100 квіток. Так, у фазу бутонізації – початку цвітіння ріпаку озимого на рослині налічувалося від 24 до 35 жуків ріпакового квіткоїда, а заселеність рослин в агроценозі була стовідсотковою.

Після застосування інсектициду похідних хлорнікотинілів (неонікотиноїди) Біскайя 240 OD, МД (д.р. – таклоприд) з нормою витрати 0,4 л/га у період бутонізації – початку цвітіння ріпаку озимого проти цього виду фітофага заселеність рослин помітно зменшувалася. Так, через 3 доби після обприскування посіву робочим розчином інсектициду Біскайя 240 OD, МД виявили, що заселеність рослин культури ріпаковим квіткоїдом зменшилася на 91,7%. При проведенні обліків через 7 діб встановлено, що технічна ефективність інсектициду Біскайя 240 OD, МД становила 95,6%.

Аналіз результатів досліджень дає підставу стверджувати, що застосування інсектицидів Карате Зеон 050 CS, СК з нормою витрати 0,15 л/га у фазу 2–4 листків – утворення розетки проти личинок ріпакового і капустяного біланів, а в фазу бутонізації – початку цвітіння інсектициду Біскайя 240 OD, МД проти ріпакового квіткоїда цілком виправдане, оскільки забезпечує не лише надійний захист рослин культури від цієї групи небезпечних фітофагів, але й сприяє оптимальному формуванню врожаю на рівні 3,05 т/га.

У майбутньому з метою недопущення появи резистентних популяцій небезпечних видів фітофагів ріпаку озимого необхідно застосовувати проти них інсектициди з різних хімічних груп, які мають різні механізми токсичної дії, що є обов'язковою умовою в системах інтегрованого контролю шкідливих організмів.